

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ**

**ОДЕСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**

**РЕФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ:
ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА, МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

*Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
за міжнародною участю*

28 жовтня 2016 року

Одеса – 2016 – Odessa

УДК 351:342.5(061.3)

Р 45

ББК 67.301я73

Редакційна колегія:

Іжа М. М. – д.політ.н., проф.

Ахламов А. Г. – д.е.н., проф.

Балабаєва З. В. – д.філос.н., проф.

Безверхнюк Т. М. – д.держ.упр., проф.

Колісніченко Н. М. – к. держ.упр., доц.

Корвецький О. Д. – к.мед.н., доц.

Красностанова Н. Е. – к.е.н., доц.

Кривцова В. М. – к.і.н., доц.

Марущак В. П. – д.держ.упр., проф.

Надолішній П. І. – д.держ.упр., проф.

Пахомова Т. І. – д.держ.упр., проф.

Пігарєв Ю. Б. – к.ф.-м.н., доц.

Попов С. А. – д.держ.упр., доц.

Приходченко Л. Л. – д.держ.упр., проф.

Саханенко С. Є. – д.держ.упр., проф.

Свірін М. Г. – к.політ.н., доц.

Якубовський О. П. – к.і.н., проф.

Рекомендовано до друку Вченою радою
Одеського регіонального інституту державного управління
НАДУ при Президентіві України.
Протокол № 206/8-8 від 18 жовтня 2016 року.

Р 45 **Реформування** публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнар. участю. 28 жов. 2016 р. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2016. – 428 с.
ISBN 978-966-394-082-3

Матеріали публікуються в авторській редакції

ББК 67.301я73

ISBN 978-966-394-082-3

© ОРІДУ НАДУ
при Президентіві України, 2016.

ДЕРЖАВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

МАРУЩАК ВОЛОДИМИР ПЕТРОВИЧ

*завідувач кафедри права і законотворчого процесу
ОРІДУ НАДУ при Президентіві України. д. держ. упр., професор*

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ВЛАДИ – ОСНОВА РЕФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

В останні роки децентралізація стала воістину глобальним явищем. Причинами децентралізації влади в країнах світу дослідники називають: політичні зміни, які дали місцевим громадам право висловлювати і відстоювати свої інтереси; технологічні зміни та глобальну інтеграцію, що змінили уявлення про межі управління і самоврядування; нарешті, труднощі централізованої системи управління і необхідність участі регіональних і місцевих урядів у політичних та економічних процесах.

Регіональний аспект демократизації в Україні тісно пов'язаний з наступними важливими складовими державотворення: децентралізацією публічного управління, реформою МСВ, адміністративною та територіально-адміністративною реформою. Зміст цих змін визначатиметься як рівнем усвідомлення суспільством та владою сутності соціально-економічних та політичних процесів, що відбулися і відбуваються у регіонах за останній час, так і обранням моделі, за якою відбуватиметься подальше регулювання регіонального розвитку. В теорії державного управління розрізняються декілька типів і моделей децентралізації

Адміністративна децентралізація частіше асоціюється з деконцентрацією або делегуванням. Деконцентрація на відміну від деволюції передбачає управління відносинами та адміністративну ієрархію, у той час як деволюція виключає будь-які ієрархічні відносини між державою і місцевою владою. Одним з елементів деконцентрації є делегування повноважень службам територіальної компетенції. На практиці термін «делегування» може використовуватися і для позначення проміжних ситуацій: державною владою повноваження делегуються децентралізованій владі (тобто виборній, а не призначеній «зверху») і здійснюються від імені та в інтересах держави, тобто децентралізована влада в даному випадку стає підзвітною державі. Такі ситуації не розглядаються як централізація і позначаються як делегування влади і повноважень.

Фіскальна децентралізація вимагає більшої автономії місцевих урядів в ухваленні незалежних фіскальних рішень. Компоненти системи фіскальної децентралізації поділяються на необхідні та бажані умови для досягнення успішного результату в проведенні політики фіскальної децентралізації. До необхідних умов належить, насамперед, політична автономія, що забезпечується шляхом обрання рад на місцевих виборах; призначення місцевим органом управління на ключові посади (керівників основних підрозділів) підвищує відповідальність останніх перед місцевим населенням, оскільки якщо голови та інші службовці органів місцевого самоврядування призначаються вищими рівнями управління, то вони їм і підзвітні, що зменшує ефективність їхньої діяльності.

Децентралізація означає передачу як владних повноважень (завдань і засобів), так і контролю за публічними фінансами від центрального (національного) уряду регіональним та місцевим органам самоуправління, які повністю відповідальні за свої обов'язки і підзвітні за виконання своїх функцій. При цьому місцеві й регіональні влади не повинні бути підзвітними центральному уряду, а діяти цілком незалежно від нього, будучи лише суб'єктами державного правового нагляду. Децентралізація – це процес розширення і зміцнення прав і повноважень адміністративно-територіальних одиниць (областей, автономій, республіки і т. ін.) при одночасному звуженні прав і повноважень національного центру.

Таким чином, в строгому розумінні, децентралізація – це існування в місцевому масштабі виборної влади, відмінної від адміністративної влади держави, здійснення у межах закону її власних повноважень і обов'язків, для чого вона має статус самоврядування під контролем держави. Децентралізація значним чином впливає на відносини між центральною владою і МСВ, однак це не означає довільного характеру змін, що повинні відбутися. До речі, межі децентралізації у різних країнах світу залежали від політичної ваги, людських і фінансових ресурсів, що перебували у розпорядженні місцевої влади. Крім того, децентралізація управління не існує поза межами держави, вона проводиться з ініціативи та під контролем центральної влади. Але децентралізація неможлива, якщо місцева влада є не більш ніж виконавцем політики центральної влади. Ці екстремальні позиції обмежують простір МСВ, визначають «діапазон можливостей».

Для досягнення поставленої мети необхідне, по-перше, законодавче унормування засад державної регіональної політики, яка містила б сучасні ефективні інструменти та методи регіонального управління для вирішення проблем розвитку регіонів України відповідно до європейської практики. По-друге, запровадження взаємоузгодженої системи взаємодії державних та регіональних органів публічної влади шляхом забезпечення впровадження інструменту стимулювання розвитку регіонів на основі договірних стосунків між урядом та органами МСВ. По-третє, розроблення концептуальних засад удосконалення взаємодії МДА та органів МСВ, а саме: нормативний розподіл повноважень між ними. При цьому із сфери компетенції органів державної виконавчої влади мають бути вилучені та передані органам МСВ повноваження, які можуть бути реалізовані на рівні територіальної громади; трансформація функцій МДА у процесі проведення децентралізації влади та адміністративної реформи, вилучення у них повноважень організаційно-господарського характеру та передача цих повноважень органам МСВ; ресурсного забезпечення виконання органами МСВ делегованих їм окремих повноважень державних органів виконавчої влади. Процеси децентралізації влади, реформування системи регіонального управління і модернізації вітчизняного МСВ потребують внесення суттєвих змін до чинного законодавства, і передусім, до Конституції України.

БАБИНА ВАЛЕНТИНА АЛЕКСАНДРОВНА

доцент кафедри правознавства Одеського національного політехнічного університета

ПРИНЦИПЫ СЕМЕЙНОГО ВОСПИТАНИЯ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

Влияние глобализации определяется развитием общемировой системы экономики и ее господствующим воздействием на все сферы жизнедеятельности государств и народов. Поскольку семья является первичной составляющей государственного институционального устройства, именно она, прежде всего, несет на себе бремя социальных последствий – как на уровне семейной группы, так и на уровне выполнения ею отдельных функций, в том числе, воспитания детей.

Глобализация как процесс прежде всего мирового обмена информацией обуславливает формирование системы общечеловеческих ценностей в противовес традиционным ценностям. Сохранение собственной индивидуальности социокультурного пространства в условиях экспансии «западной» модели общества становится одним из ведущих направлений развития семейного воспитания в современной Украине. Одним из основополагающих направлений воспитания провозглашается «содействие развитию культуры семейного воспитания детей на основе традиционных семейных духовно-нравственных ценностей». Поскольку с наступлением глобализации происходит унификация образа жизни семьи, такая программа актуализирует защиту и сохранение семьей своей региональной идентичности, в том числе через воспитание в детях традиционных ценностных ориентиров.

Преобразования социальной жизни в современном обществе под воздействием глобальных перемен происходит в ускоренном темпе. В таких условиях новое поколение детей появляется на свет в совершенно ином культурном окружении, чем то, в котором воспитано, и носителем которого еще является поколение их родителей [1]. Понимание актуальных проблем детства приходит к родителям в процессе их более тесного контакта с ребенком, при их непосредственном общении.

Многие жизненно важные проблемы и риски детей остаются неизвестными родителям. Вместе с тем, именно взрослые в семье определяют направление социализационной парадигмы ребенка, навязывая ему свои стандарты поведения, которым он должен следовать. Непонимание родителями природы современного детства ведет к недобровольному согласию ребенка с принятой взрослыми системой ценностей и представлений о мире, к обеднению собственного «Я» ребенка, его индивидуальности. Возникает обратный эффект воспитания: из-за свойственной родителям консервативности формируются искусственные препятствия к развитию и личностному росту ребенка, закрываются другие пути его жизненного устройства.

В развитых странах мира мобильный образ жизни в условиях глобализации становится нормой. Но если в странах Западной Европы и Северной Америки переезд семьи на новое место жительства мотивируется намерением улучшить качество жизни (от хорошего к лучшему), то в Украине в настоящее время смена места проживания семьи связана с потребностью выживания и носит, как правило, вынужденный характер.

Смена постоянного места жительства украинской семьи равносильна катастрофе, так как в силу особенностей менталитета она тесно связана с социальным окружением, идентифицирует себя с локальным обществом в месте постоянного обитания. Если в развитых странах мира характерно движение в сторону сближения, консолидации глобальных связей и сетей, то на постсоветском пространстве продолжается процесс поляризации бывших союзных республик, что на уровне семьи приводит, в конечном счете, к большей рискованности, большей уязвимости в реализации жизненных планов.

Одним из факторов, стимулирующих миграционный процесс, является безработица, ставшая актуальной проблемой сегодняшнего дня для украинских семей. Родители оставляют несовершеннолетних детей на родственников и уезжают на заработки. Стала распространенной маятниковая миграция (аналог вахтового метода работы)[2].